Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонасининг 2015 йил ярим йиллиги бўйича таҳлилий
М А Ъ Л У М О Т

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 20 июндаги “Республика аҳолисини ахборот-кутубхона билан таъминлашни ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-381-сон, 2011 йил 23 февралдаги “2011-2015 йилларда ахборот-коммуникация технологиялари асосида ахборот-кутубхона ва ахборот-ресурслари хизматларини янада сифатли ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-1487-сон, 2012 йил 20 мартдаги “Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси – ахборот ресурс маркази фаолиятини ташкил этиш чоралари тўғрисида”ги ПҚ-1729-сон, 2013 йил 17 декабрдаги “Корея Республикасининг иқтисодий тараққиёт ва ҳамкорлик Фондининг молиявий кумагида “Миллий умумтаълим электрон кутубхона” лойиҳасини биринчи навбатда амалга ошириш бўйича чоралар тўғрисида”ги ПҚ-2088-сон, 2014 йил 17 ноябрдаги ”Ўзбекистон Республикасининг 2015 йил Инвестицион дастури тўғрисида”ги ПҚ-2264-сон, 2015 йил 9 июндаги “Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг Корея Республикасига давлат ташрифи доирасида келишилган битимларни амалга ошириш ва кейинги икки томонлама ҳамкорликни кенгайтириш чоралари тўғрисида”ги ПҚ-2351-сон қарорлари ҳамда Республика ахборот-кутубхона тизими фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Идораларaро кенгашнинг 2015 йил 4 февралдаги 9-сон баёни (07.02.2015 й. 01-08/1-189) топшириқларини ижросини таъминлаш мақсадида, Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси (кейинги матнларда – Миллий кутубхона деб юритилади) томонидан 2015 йил ярим йиллигида қуйидаги ишлар амалга оширилди.

1. Миллий кутубхонанинг асосий кўрсаткичлари

Миллий кутубхонанинг умумий фонди – **7 011 216**, шундан босма фонд **7 865** нусхага кўпайди ва умумий сони – **6 653 685** нусхани, электрон кўринишдаги ресурслар – **9 211** нусхага ортиб, умумий сони **357 531** тага етди.

Миллий кутубхона фойдаланувчилари сони – **108 233** нафарни ташкил этиб, ҳисобот даврида кутубхонадан **14 315** нафар фойдаланувчи рўйхатдан ўтди. Ўтган давр мобайнида фойдаланувчиларнинг ташрифи – **416 081** маротабани, шундан **33 886** таси кутутбхона веб-сайтидан фойдаланганларни ташкил қилди, китоб бериш – **2 614 388** нусхани ташкил қилди ҳамда веб-сайтдаги ички манбаларга **96 709** та мурожаат бўлди.

Автоматлаштириш жараёнларини жорий этиш бўйича электрон ресурсларни яратиш, жумладан, электрон каталогни тўлдириш ишлари – **552 050** электрон библиографик ёзувларни ва **357 531** та тўла матнли электрон нашрларни ташкил этди.

Сканерлаш ва нусха кўпайтириш хизмати фойдаланувчилар томонидан кўп сўраладиган ҳамда янги адабиётларни электрон нусхасини яратиш бўйича ишлар олиб борилиб, ҳисобот даврида жами **2 765** та нашрларни тўлиқ электрон нусхаси яратилди. Жумладан: китоблар – **2 150**, қўлёзмалар, нодир ва алоҳида қимматга эга

нашрлар – **232**, ноёб альбомлар – **23**, авторефератлар – **360**. Шунингдек, хизмат томонидан Зулфия ижодига бағишланган газета мақолалари рақамлаштирилди – 798 саҳифа.

Ҳисобот даврида Миллий кутубхонани молиялаштириши учун давлат бюджетидан **1 333 005,0** минг сўм, шу жумладан ходимларнинг иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловларига – **651 659,0** минг сўм, ижтимоий тўловлар учун – **139 889,0** минг сўм ва бошқа ҳаражатларга – **541 457,0** минг сўм миқдорида маблағлар ажратилди. Ўртача ойлик маош **980,0** минг сўмни ташкил этди. Миллий кутубхонанинг муддати ўтган дебиторлик ва кредиторлик қарздорлиги мавжуд эмас. Шу билан бирга, ўтган давр мобайнида Миллий кутубхона томонидан аҳолига ахборот-кутубхона хизматини айрим турлари (ахборот-кутубхона тармоғи) бўйича тўлов асосида жами **344 957,18** минг сўмлик пуллик хизмат кўрсатилди.

2. Маънавий-маърифий ва оммавий тадбирларни ўтказилиши тўғрисида

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.М. Мирзиёев томонидан 2015 йил 15 май куни тасдиқланган (2015 йил 20 майдаги ЭДО-07/1-266-сон билан рўйхатга олинган) Республика Маънавият ва маърифат кенгаши мажлисининг Мамлакатимизда Миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш бўйича 2014 йил якуни таҳлили ва 2015 йилда амалда оширилиши лозим бўлган вазифалар тўғрисидаги 50-сонли баёни маълумот ва ижро учун қабул қилди, ҳамда кутубхонанинг 2015 йил 25 майдаги 56-сон буйруғи қабул қилинди.

“Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонасининг 2015 йил маънавий-маърифий тадбирлар Режаси” ишлаб чиқилиб, Республика маънавият тарғибот маркази томонидан келишилди (2014 йил 18 декабрь).

Ҳисобот даврида Миллий кутубхона жами 154 та маънавий-маърифий тадбирларни ўтказди. Шундан:

Ўзбекистоннинг муҳим ва унутилмас саналарига бағишланган 40 та мавзули ва шахсга оид кўргазмалар, 22 та “Миллий кутубхонага келиб тушган янги нашрлар” кўргазмалари;

расмлар ва амалий санъат асарлари кўргазмаси 4 та;

муассаса ва ташкилотлар билан ҳамкорликда 47 та ижтимоий-маданий тадбирлар ва Миллий кутубхонанинг 2015 йилга мўлжалланган маънавий-маърифий тадбирлар режасига асосан 41 та тадбирлар ташкил қилинди. Шунингдек, кутубхона фаолияти билан таништирувчи экскурсиялар ташкил қилиниб, ўтган давр мобайнида 219 ташкилотдан ёзма мурожаатлар келиб тушди ва унда 5569 киши қатнашди.

Ташкил қилинган маънавий-маърифий тадбирлар мавзуси, ўтказилиш формати турли кўринишларда ташкиллаштирилди. Жумладан:

Адиб Ойбек таваллудининг 110 йиллиги муносабати билан “Устоз Ойбек меросидан” мавзусида давра-суҳбати;

Ватан ҳимоячилари куни муносабати билан “Мардлар қўриқлайди Ватанни!” мавзусида давра-суҳбати;

Ўзбекистон халқ артисти, балетмейстер Малоҳат Исҳоқова таваллудининг 90 йиллигига бағишланган кўргазма;

Ўзбекистон халқ артисти, дирижёр Рейнгольд Марицевич Глиэр таваллудининг 140 йиллиги муносабати билан кўргазма;

“Ижтимоий тармоқдан фойдаланиш билан боғлиқ долзарб муаммолар, ижтимоий тармоқ фойдаланувчиси тармоқда ўзини қандай тутиши лозимлиги” мавзусида семинар-тренинг;

“Ахборот-коммуникацион технологиялардан (e-xat, e-hujjat) фойдаланиш, малакасини ошириш ва ахборот хавфсизлигини таъминлаш” мавзусида семинар-тренинг;

“Олий таълим муассасаларида диний экстремистик оқимлар, миссионерлик, “Оммавий маданият” билан боғлиқ мафкуравий таҳдидларнинг олдини олиш” мавзусида семинар-тренинг;

Махмудхўжа Бехбудий таваллудининг 140 йиллигига бағишланган адабиётларнинг очиқ кўргазмаси;

“Ахборот глобаллашуви жараёнида миллий ахборот маконини шакллантириш, ҳимоя қилиш ва уни ривожлантиришнинг ташкилий-ҳуқуқий асосларини яратишга қаратилган самарали ишларни ёшлар онгига сингдириш борасида амалга оширилаётган ишлар” мавзусида семинар;

Алишер Навоий таваллуди муносабати билан “Навоий назмиға боқсанг...” мавзусида маданий-маърифий тадбир;

Санъатшунос олим академик Галина Пугаченкованинг 100 йиллигига бағишланган кўргазма;

“Анда жоним қолди...” мавзусида Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллуди кунига бағишланган маънавий-маърифий кеча;

Таълим муассасалари масъул ходимлари учун “Замонавий ахборот хизматларининг оммавий ахборот воситалари, жамоат ва сиёсий ташкилотлар билан ишлаш шакл ва усуллари” мавзусида семинар;

Ёзувчи Саломат Вафонинг "Номсиз кема" номли китоби тақдимоти;

“Халқаро она тили куни” муносабати билан адабий-бадиий кеча;

“Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари талаба-ўқувчилари орасида “Ўргимчак тўри” рукни остида ижтимоий тармоқларнинг ижобий ва салбий томонлари” мавзусида давра суҳбати;

Ўзбекистон халқ шоири Зулфия таваллудининг 100 йиллигига бағишланган “Баҳор келди сени сўроқлаб” мавзусида ижодий кеча;

Халқаро хотин-қизлар байрами муносабати билан Ўзбекистон халқ артисти, профессор Муяссар Раззоқова билан ижодий учрашув;

“Дунёда ядровий технологиялар ва оммавий қирғин қуролларига эгалик қилиш, сиёсий ва диний радикализм, экстремизм, қурол ва одам савдоси, терроризм, оғуфурушлик, этник ҳамда миллатлараро зиддиятларнинг авж олишида ахборот-коммуникация технологияларининг ўрни” мавзусида давра суҳбати;

Тилшунос олим, филология фанлари доктори Виктор Решетов таваллудининг 115 йиллигига бағишланган адабиётлар кўргазмаси;

“Ягона давлат интерактив хизматлари порталида фуқаролар ва тадбиркорлар учун таклиф этилаётган хизматлар, улардан оқилона ва самарали фойдаланиш” мавзусида семинар-тренинг;

“Ўзбекистон Республикасининг жамоат таълим ахборот тармоғини ташкил этиш тўғрисида”ги Қарорига мувофиқ фаолият кўрсатаётган ZiyoNet жамоат ахборот таълим тармоғининг бугунги кундаги фаолияти” мавзусида семинар;

Тилшунос мутафаккир Маҳмуд Замахшарийнинг 940 йиллигига бағишланган “Маҳмуд Замахшарий мероси ва ҳозирги замон” мавзусида илмий-назарий семинар;

“Кибер жиноятчилик ва унинг таҳдидидан шахсни ҳимоя қилиш” мавзусида семинар-тренинг;

“Ўзбекистонда ҳужжатли меросни сақланиши ва фойдаланиш” мавзусида семинар-тренинг;

“Бугунги кунда замонавий ахборот технологияларнинг ижобий ва салбий оқибатлари” мавзусида семинар-тренинг;

Рассом Хусан Содиқовнинг “Ўзбек халқлари эртаклари” номли китобга чизган расмлар тақдимоти;

“Халқаро болалар китоби куни” га китоблар кўргазмаси;

Дониёр Шокировнинг “Сен ҳақ бўлсанг” номли ҳужжатли фильмининг тақдимоти;

Буюк саркарда Амир Темур таваллудига бағишланган “Соҳибқирон” мавзусида учрашув кечаси;

“Ғоявий, маънавий-маърифий, илмий, бадиий, спорт, ҳарбий-ватанпарварлик, миллий ўйинлар ва бошқа йўналишларда миллий ахборот ресурсларини ривожлантириш-бугунги кун талаби” мавзусида давра-суҳбати;

“Илм-фан куни”га китоб-расмли кўргазма ва “Академнашр”нашриёти томонидан чоп этилган янги китоблар тақдимоти;

“Халқаро китоб ва муаллифлик ҳуқуқини ҳимоя қилиш куни”га бағишланган китоб тақдимоти;

“Интернет ва терроризм” мавзусида семинар;

“Ўқувчи ёшлар замонавий ахборот тенологиялари билимларини мукаммал эгаллашлари учун, дарсдан ташқари вақтларда таълим муассасаларида махсус тўгараклар ташкил этиш” мавзусида семинар;

Ўзбекистон халқ артисти Галина Загурская таваллудининг 110 йиллигига китоб-расмли кўргазма;

Акмал Саидовнинг “Жаҳон адабиёти дурдоналари” номли китоби тақдимоти;

“Чет тилларни турли соҳаларга йўналтирилган ҳолда ўқитиш” мавзусида анжуман;

Халқаро фотосуратчи Джакомо Пироззининг суратга олиш бўйича маҳорат мактаби;

Адабиётшунос олим, профессор Ҳамид Сулаймонов таваллудининг 105 йиллигига кўргазма;

“Авлодлар қалбида хотира абадий” мавзусида адабий кеча;

Журналист Турсун Қоратоевнинг “Яхшилик фалсафаси” китоби тақдимоти;

Физика-математика фанлари доктори, профессор Саъди Ҳасанович Сирожиддинов таваллудининг 95 йиллигига бағишланган китоблар кўргазмаси;

Ал-Хоразмий таваллудининг 1235-йиллигига бағишланган “Шарқнинг буюк мутафаккири” мавзусида илмий-амалий анжуман ва китоблар кўргазмаси;

“Ижтимоий тармоқда мулоқот қилиш, ёшларнинг медиа саводхонлигини ошириш” мавзусида давра суҳбати;

“Амир Темур ва Темурийлар даври архитектураси” мавзусида илмий-амалий семинар;

"Эркин Аъзам бадиий олами" китоби тақдимоти;

“Таълим муассасаларида ижтимоий тармоқларнинг мақсади, вазифалари ва улар ҳақида тушунчалар” мавзусида семинар;

Академик Аҳмадали Асқаровнинг “Ўзбек халқининг келиб чиқиш тарихи” номли китоби тақдимоти;

Ўзбекистон халқ рассоми Алишер Мирзонинг “Каллахоналик йигит” номли китоби тақдимоти;

Маъсума Аҳмедованинг “Жўнатилмаган мактуб” номли китоби тақдимоти;

"YES-your english" инглиз тили клубининг "Ўзбекистонда таълим" мавзусидаги мулоқоти;

“Ёшлар маънавиятига дахл қилувчи турли хил кўнгилочар, аҳлоқсиз сайтларнинг салбий оқибатлари” мавзусида давра-суҳбати;

“Академнашр” нашриётида чоп этилган Юсуф Хос Хожибнинг “Қутадғу билиг” китоби тақдимоти;

Арман маданият маркази ҳамкорлигида “Тошдаги ҳарфлар-Буквы на камнях” номли китоби тақдимоти;

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист, ёзувчи Эркин Самандар билан ижодий учрашув;

“Бутунжаҳон тамаки чекишга қарши курашиш куни”га бағишланган фильм намойиши;

Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни муносабати билан “Болалик олами” мавзусида тадбирлар туркуми: “Раққоса айиқхон” номли китоб тақдимоти, “Китоб бекатлари” номли викторина, “Болалик-беғуборлик тимсоли” мавзусида китоб-расмли кўргазма;

“Ораста қизлар” гуруҳининг “Китобхонлик ва мутолаа маданияти” мавзусида ўтказган машғулотлар ҳафталиги якуний босқичи;

Ўзбекистон Қаҳрамони, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Саид Аҳмад таваллудининг 95 йиллигига “Инсон уфққа интилади” мавзусида хотира кечаси;

“Россыпь жемчужин” номли китоб тақдимоти;

“Жисмоний ва юридик шахслар мурожаатлари тўғрисидаги Қонуннинг амалдаги ижроси” мавзусида семинар;

“Ёшлар маънавиятини оширишнинг муҳим омили сифатида ахборот-кутубхона ресурсларини бойитиш” мавзусида конференция ва бошқалар.

Маънавий-маърифий тадбирларнинг барчаси Миллий кутубхонанинг расмий веб-сайти www.natlib.uz ҳамда электрон оммавий ахборот-воситаларида ёритилиб борилди.

3. Миллий кутубхонада ихтисослашган илмий ва оммавий анжуманларни ўтказилиши

ЮНЕСКО Қатнашув дастурида тасдиқланган “Очиқ таълим манбаларини ривожлантириш ва кутубхоналарда ҳужжатли меросни сақлаш” лойиҳаси доирасида 16-20 март кунлари “Ҳужжатли меросни сақланиши ва очиқлиги” мавзусида семинар-тренинг ташкил қилинди. Семинарда ахборот-кутубхона муассасалари, ахборот-ресурс марказлари, музей ва архивларнинг нодир нашрлар фондлари билан ишловчи мутахассис ва ходимлар иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 11 февралдаги 56-ф-сонли фармойишининг “Ўзбекистон Республикасида 2015 йилда ўтказиладиган халқаро илмий ва илмий-техникавий анжуманлар режаси”нинг 25-бандига асосан Миллий кутубхона томонидан “Central Asia. Фан, таълим, маданият ва бизнесда интернет ва кутубхона-ахборот ресурслари ўрни” мавзусида IX Халқаро конференцияси 22-25 апрель кунлари Тошкент шаҳрида ўтказилди.

Конференция ишида Ўзбекистон, Озарбайжон, Беларуссия, Буюк Британия, Германия, Қозоғистон, Қирғизистон, Уммон, Россия, Туркия, Украина, АҚШ, Чехия давлатларидан 20 дан зиёд ҳорижлик мутахассислар, 267 та Республика ахборот-кутубхона муассасалари мутахассислари иштирок этди.

Конференция ўз ишини ялпи мажлис, 4 шўъба, 3 та семинар, 3 та тренинг ва маҳорат дарсида олиб борди ҳамда жами 74 та маъруза тингланди. Шунингдек, 2015 йил 7-21 апрель кунлари конференция доирасида АҚШнинг Мариотта кутубхонаси реставрация ва консервация ишлари бўйича мутахассис Рэнди Силверман томонидан ахборот-кутубхона муассасалари мутахассислари малакасини ошириш мақсадида амалий машғулотлар ташкил қилинди

Конференция натижаларига кўра якуний ҳужжат тайёрланиб, Вазирлар Маҳкамасига маълумот учун киритилди.

Республика ахборот-кутубхона тизими фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Идоралараро кенгашнинг 2015 йил 4 февралдаги (07.02.2015 й. 01-08/1-189) 9-сон баёни 3-иловасининг 3-банди ижросини таъминлаш мақсадида “Ахборот-кутубхона муассасасининг энг яхши мутахассиси” касбий танловининг биринчи – туман босқичи 2015 йил май ойида ўтказилди ва Миллий кутубхона барча ҳудудлардан танлов баённомасини қабул қилди. Ҳозирда танловнинг иккинчи босқичига тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

4. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш бўйича олиб борилган ишлар

Республика ахборот-кутубхона муассасалари фондларига олинаётган ресурсларни УЎК (универсал ўнлик классификацияси – UDC) классификатори бўйича жойлаштириш, бугунги кунда АРМлар фондида Малакавий битирув ишлар фондини жойлаш ва сақлаш муҳим вазифалардан бири эканлигини эътиборга олиб, миллий тизимни ишлаб чиқиш ва жорий қилиш бўйича Республика методик кенгашининг 2014 йил 15 июль 15-сон баёнида Ишчи гуруҳи тасдиқланди. УЎК Халқаро консорциуми (UDC Consortium) томонидан инглиз ва рус тилларида УЎКнинг қисқа вариантини олиш бўйича ишлар ташкил қилинди ҳамда классификаторни ўзбек тилига таржима қилиш ишлари бошланди.

“Ахборот, кутубхоначилик ва нашриётчилик иши бўйича стандартлар тизими. Ахборот-кутубхоначилик ресурслари. Каталоглаштириш қоидалари.” Давлат стандартининг биринчи лойиҳаси Ўздавстандартнинг техник топшириқларига мувофиқ ишлаб чиқилди. Давлат стандарти лойиҳаси “UNICON.UZ” Фан-техника ва маркетинг тадқиқотлари маркази Давлат унитар корхонасига юборилди.

“Йиғма электрон каталог тўғрисида” Низоми ишлаб чиқилиб, Республика методик кенгашининг 21-сон баёни (2015 йил 28 май) билан тасдиқланди.

“Ўзбекистон Миллий кутубхонаси волонтёрлари ва волонтёрлик фаолияти тўғрисида”ги Низом лойиҳаси ишлаб чиқилди ва ўрнатилган тартибда тасдиқланди.

Миллий кутубхона хизматлари Низом ва йўриқномалари қайта кўриб чиқиш ва ахборот-кутубхона фаолиятида қабул қилинган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар асосида янгилари ишлаб чиқилди ва тасдиқланди.

5. Миллий кутубхонада интерактив давлат хизматларининг жорий этилиши

Миллий кутубхонанинг расмий веб-сайти орқали интерактив давлат хизматлари орқали фойдаланувчиларга сифатли ва кенг миқёсда хизмат кўрсатиш ишлари олиб борилмоқда. Унда:

- давлат ва хўжалик бошқаруви, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг тузилмаси, таркиби, функциялари ва асосий фаолияти, уларда фуқароларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш тартиби тўғрисидаги ахборотларни тақдим этиш (http://www.natlib.uz/uz/articles/16/); фуқароларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш (http://www.natlib.uz/uz/contacts);
- илм-фан, таълим, ахборот ва маданият соҳаси бўйича қизиқишларни тезкорлик билан қондиришга йўналтирилган замонавий ахборот технологиялари асосида аҳолига ахборот-кутубхона хизмати кўрсатишга доир ахборотларни, Ўзбекистон Республикасининг ахборот-ресурс ва ахборот-кутубхона марказлари, шунингдек ихтисослаштирилган кутубхоналар рўйхатини тақдим этиш (http://www.natlib.uz:5555/Home/Search);

- электрон каталогдан, миллий ва хорижий электрон ресурслардан фойдаланишга рухсат бериш, адабиётларга буюртма бериш (http://www.natlib.uz:5555/) каби хизматлар тақдим этилган.

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 20 февралдаги “Давлат ахборот ресурслари ҳамда уларни шакллантириш, улардан фойдаланиш ва уларни қўллаб-қувватлаш учун масъул бўлган давлат органлари рўйҳатини тасдиқлаш тўғрисида” ги 27-сон қарорига асосан Миллий кутубхонага миллий ва хорижий ахборот ресурслари маълумотлар базасини шакллантириш вазифаси юклатилган бўлиб, www.reestr.uz тизимида 24.06.2013 йил P00259 – рақами билан ва ISBN (International Standard Book number) китобнинг халқаро стандарт тартиб рақамини онлайн тарзда тарқатиш хизмати ишлаб чиқилди ва www.reestr.uz тизимида 05.06.2015 йил 00487 рақами билан рўйҳатдан ўтказилди.

Ҳисобот даврида Миллий кутубхонанинг қуйидаги 8 та техник лойиҳалари бўйича олиб борган ишлари якунланди:

“ISBN, ISSN ва УЎК, КБК” рақамларини бериш” интерактив онлайн;

“Нодир нашр ва қўлёзмалар маълумот базасини яратиш, сақлаш ва аниқ тақдим қилиш жараёнини автоматлаштириш”;

“Миллий кутубхонанинг ягона базаси асосида китоб ва журналларнинг статистик ҳисоботини автоматлаштириш”;

“Диссертация ва илмий ишларнинг ягона базаси”;

“Имидж каталог”;

“Шахсий кабинет”;

“Йиғма электрон каталог” - онлайн дастури;

“Мультимедиа ахборот базаси”.

6. Миллий кутубхонада техник лойиҳаларнинг амалга оширилиши ҳолати тўғрисида

Миллий кутубхона томонидан **“Ахборот-кутубхона фондларини консервация ва реставрация қилиш хизматлари ишларини ташкил этиш учун махсус ускуналар билан жиҳозлаш**” ўрнатилган тартибда Тендер комиссияси ташкил қилинди, икки маротаба оммавий ахборот воситаларида эълон берилди. Тендерда қатнашиш учун компаниялар томонидан таклифлар келиб тушмаганлиги сабабли, тендер савдолари ўтказилмаган деб ҳисобланди. Миллий кутубхона ахборот-кутубхона фондларини консервация ва реставрация қилиш хизматлари ишларини ташкил этиш учун махсус ускуналарни молиявий ташкилот билан келишган холда Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 21 ноябрдаги № 456-сонли қарори асосида харид қилинади.

“**Миллий умумтаълим электрон кутубхона”си лойиҳаси** доирасида ЭКСИМБАНК томонидан юборилган 5 та консалтинг компаниялари (шорт-лист) ўртасидан 3 та компания тавсия этилди ҳамда танловга таклиф қилинди. Танлов асосида Кореянинг КСС компанияси билан тендер ҳужжатларини тайёрлаш учун контракт 24 март куни имзоланди.

Корея Республикасининг "KCC Information & Communication" консалтинг компаниясининг 8 та мутахассиси жорий йилнинг 27 апрелидан 22 майига қадар лойиҳа доирасида Миллий кутубхона, 20 та йирик ахборот-кутубхона муассасалари, телекоммуникациялар инфратузилмасини, Интернет провайдер, республикада жорий қилинган турли лойиҳаларни ўрганди. Ишлар натижасига кўра компания томонидан дастлабки ҳисобот тайёрланди ва унинг асосида янги лойиҳа учун зарурий маълумотлар йиғилди. "Миллий умумтаълим электрон кутубхона" лойиҳаси бўйича ишларни жадаллаштириш мақсадида, Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги, Миллий кутубхона ва Корея Республикасининг "KCC Information & Communication" консалтинг компанияси билан ишлар электрон почта, ўзаро маслаҳатлар орқали амалга оширилмоқда. Жорий йилнинг август ойида компания томонидан дастлабки тендер ҳужжатлари тақдим этилиши кўзда тутилмоқда.

7. Миллий кутубхона ҳузуридаги Республика методик кенгашининг фаолияти

Ҳисобот даврида Миллий кутубхона ҳузуридаги Республика методик кенгашининг 4 маротаба йиғилиш ўтказилиб, унда Ўзбекистон Республикасининг "Ахборот-кутубхона фаолияти тўғрисидаги" Қонунини ахборот-кутубхона муассасаларида жумладан, Ўрта махсус касб-ҳунар таълими маркази тизимида бажарилиши, Республика ахборот-кутубхона тизими фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Идоралараро кенгаш мажлисининг 2015 йил 4 февралдаги 9-сон баёни қарори ижроси, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Жисмоний имкониятлари чекланган фойдаланувчиларга ахборот-кутубхона хизматини такомиллаштириш чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарор лойиҳаси, "Ахборот-кутубхона муассасасида фойдаланувчиларга пуллик хизматлар кўрсатиш тўғрисида намунавий Низом" лойиҳаси, "Ахборот-кутубхона муассасаларини автоматлаштириш", "АКМ мутахассисларини ахборот маданияти ва медиа саводхонлигини шакллантириш" Концепциялари лойиҳалари, "Йиғма электрон каталоги Низоми" лойиҳаси, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 11 февралдаги 56-Ф-сон фармойиши асосида "Central Asia 2015. Фан, таълим, маданият ва бизнесда интернет ва кутубхона-ахборот ресурслари ўрни" мавзусидаги 9-Халқаро конференциясини ўтказишга тайёргарлиги ва якунлари, Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонасининг 2015 йил учун маънавий-маърифий ишлар бўйича тадбирлар режаси, Республика методик кенгашининг 2015 йил Иш режаси, Ахборот-кутубхона муассасаларини ривожлантириш Жамғармасидан устувор лойиҳаларни маблағлар билан таъминлаш ишларини бориши, "Ахборот-кутубхона муассасасининг энг яхши мутахассиси" касбий танловини ўтказишни ташкиллаштириш тўғрисида, Маҳалла кутубхоналарини ташкил қилиш, уларни жиҳозлаш ва меъёрий-методик қўлланмалар билан таъминлаш, молиявий қўллаб-қувватлаш

ишларини бориши, Ўзбекистон Миллий кутубхонаси муассислигида нашр этиладиган “INFOLIB” ахборот-кутубхона Хабарномаси - “INFOLIB” информационно-библиотечный Вестник” журнали Концепцияси ва Низоми, Корея Республикасининг Эксимбанк мутахассисларини Ўзбекистон Миллий кутубхонасига амалий ташрифи якунлари, Ўқув муассасалари тасарруфидаги ахборот-кутубхона муассасаларида сақланиб келинаётган фондларни хатловдан ўтказиш масалалари муҳокама қилинди. Кенгаш томонидан кўриб чиқилган масалалар бўйича тегишли қарорлар қабул қилиниб, ижроси назоратга олинди.

8. Халқаро алоқаларнинг ривожланиши ва ҳолати

Миллий кутубхона томонидан Британия кутубхонаси, Россия Миллий кутубхонаси, Украина Миллий парламент кутубхонаси, Беларусь Миллий кутубхонаси, Туркия Миллий кутубхонаси, Исроил Миллий кутубхонаси, Литва Миллий кутубхонаси, Ўзбекистондаги АҚШ элчихонаси, Ўзбекистондаги Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Болалар жамғармаси (ЮНИСЕФ) билан ўзаро ҳамкорлик шартномалари ишлаб чиқилди.

Ўзбекистон Миллий кутубхонаси раҳбар ва мутахассислари 2015 йилнинг 31 майидан 11 июнига қадар АҚШ кутубхоналари иш тажрибалари билан танишиш имконига эга бўлдилар. Хизмат сафари доирасида АҚШ нинг Вашингтон, Бостон, Нью-Йорк шаҳарларида жойлашган кутубхоналар, Америка кутубхоначилик ассоциацияси, соҳа мутахассисларини тайёрлайдиган таълим муассасалари, музей кутубхоналари (жами -13 та) иш фаолияти яқиндан ўрганилди.

Ҳисобот даврида Миллий кутубхона халқаро алоқаларни ривожлантириш мақсадида, халқаро ташкилотлар (ЮНИСЕФ, ЮНЕСКО, Ўзбекистондаги хорижий элчихоналари) иштирокида жами 19 та тадбир, 14 та хорижий делегациялар ташрифини ўтказди.

Миллий кутубхона Халқаро китоб айирбошлаш фаолияти бўйича 1160 нусха ресурсларни ҳорижий ҳамкор кутубхоналарга юборди.

9. «Кексаларни эъзозлаш йили» Давлат дастурини амалга ошириш бўйича

Миллий кутубхона директорининг 2014 йил 25 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Кексаларни эъзозлаш йили” Давлат дастурини амалга ошириш тўғрисида” 25-сон буйруғи қабул қилинди ҳамда Миллий кутубхонада Давлат дастурини бажарилишини таъминлаш бўйича чора-тадбирлар Режаси тасдиқланди. Ҳисобот даврида режа асосида қуйдаги ишлар амалга оширилди:

Миллий кутубхонанинг “Тафаккур” ўқув залида “Кексаларни эъзозлаш йили” муносабати билан “Кексалари эъзоз топган юрт” мавзусида адабиётларнинг очиқ кўргазмаси ташкил қилинди;

“Кексалари эъзоз топган юрт” методик-библиографик қўлланмани тайёрлаш бўйича республикамизда чоп этилган китоблар, газета ва журнал мақолалари

жамланиб, библиографик рўйхатининг электрон шакли кутубхонанинг расмий веб-сайти www.natlib.uz га жойлаштирилди.

Март ойидан Миллий кутубхона фойдаланувчиси сифатида имтиёзли рўйхатдан ўтказиш (55 ёшдан катта аёллар, 60 ёшдан катта эркаклар) ишлари амалга оширилмоқда. Ўтган давр мобайнида 102 нафар кексалар кутубхона рўйхатидан имтиёзли равишда ўтказилди;

Миллий кутубхона фойдаланувчилари (пенсионерлар, кекса ёшдаги китобхонлар) учун Ўқув марказида «Компьютер саводхонлиги ва Интернетда фойдаланиш» йўналишида 2 кунлик ўқув машғулотлари Режа-жадвали ишлаб чиқилди. Ҳисобот даврида 3 та ўқув машғулоти ўтказилди.

Ўтган давр мобайнида 73 нафар кекса ёшдаги фойдаланувчилар учун кутубхона фаолияти билан таништирувчи экскурсиялар ташкил қилинди;

“Хотира абадий – қадр муқаддас” тадбирлар туркуми доирасида Иккинчи жаҳон уруши фахрийлари, меҳнат фахрийлари билан учрашув, китоблар кўргазмаси, фильм намойиши ташкил қилинди;

Китоб кўргазмалар залида Юнус-Обод тумани “Нуроний” жамғармаси билан ҳамкорликда “Кексаларни эъзозлаш – улуғ фазилат” мавзусида фотогалерея ташкил қилинди;

“Маҳмуд Замахшарий мероси ва ҳозирги замон” мавзусида илмий-назарий семинар Ўзбекистон файласуфлари миллий жамияти билан ҳамкорликда ташкил қилинди;

Санъатшунос, археолог-олим, Ўзбекистон ФА академиги, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Г.Пугаченкова таваллудининг 100 йиллиги муносабати билан олим илмий меросини тақдим этувчи адабиётлар кўргазмаси ва библиографик обзор ташкил қилинди;

“Абу Абдуллох Муҳаммад ибн Мусо ал-Хоразмий илмий мероси” мавзусида илмий анжуман Ўзбекистон Мусулмонлар идораси, Шарқшунослик институти қошидаги қўлёзмалар маркази билан ҳамкорликда ташкил қилинди.

Миллий кутубхонада аҳолига ахборот-кутубхона ресурсларидан фойдаланишлари учун қулай шароитлар яратиш, мутахассисларни касбий малакасини ошириш, ижтимоий муҳофаза қилиш ҳамда “Кексаларни эъзозлаш йили” Давлат дастурини амалга ошириш ишларини оммавий ахборот воситаларида тарғибот қилиш тадбирларини режавий амалга ошириш ишлари давом эттирилди.

10. Миллий кутубхона томонидан республика ахборот-кутубхона муассасалари фаолиятини ўрганиш ва методик ёрдам кўрсатиш

“Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонасида ахборот-кутубхона мутахассислари билим даражасини ошириш бўйича” назарий ва амалий машғулотларни ўз ичига олган ўқув курсларини ташкил қилиш тўғрисида 2014 йил 24 декабрь 99-сон буйруғи қабул қилинди.

Хафталик ўқув курсларида январь-июнь ойларида жами – 140 киши қатнашди. Жумладан:

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги тасарруфидаги ахборот-кутубхона муассасалари мутахассислари сони – 32 нафар;

ФА Асосий кутубхонаси мутахассислари сони – 2 нафар;

Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази тасарруфидаги ахборот-кутубхона муассасалари мутахассислари сони – 1 нафар;

Соғлиқни сақлаш вазирлиги тасарруфидаги ахборот-кутубхона муассасалари мутахассислари сони – 4 нафар;

Халқ таълими вазирлиги тасарруфидаги ахборот-кутубхона муассасалари мутахассислари сони – 97 нафар;

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси ахборот-ресурс марказидан – 1 нафар;

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги тизимидаги ахборот-кутубхона муассасаларидан – 2 нафар;

“Камолот” ЁИҲ тизимидаги ахборот-кутубхона муассасаларидан – 1 нафар.

Ҳисобот даврида Республика методик кенгаш йиғилишининг 2015 йил 15 январдаги 18-сон баёни 8-12 бандлари ижросини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Миллий кутубхонасининг 2015 йил 4 февраль 10-сон “Республикадаги Ўрта-махсус, касб-ҳунар таълими маркази тасарруфидаги ахборот-кутубхона муассасаларида сайёр семинарлар ташкил қилиш тўғрисида” буйруғи қабул қилинди. Буйруқнинг 1-иловасида йил давомида ўтказиладиган сайёр семинарлар режа-жадвали тасдиқланди.

Ишчи гуруҳ 2015 йилнинг 16-20 февраль кунлари Сирдарё ва Жиззах, 16-18 март кунлари Андижон вилоятларида хизмат сафарида бўлишди.

Хизмат сафари давомида Сирдарё вилояти бўйича жами 16 та АРМлар фаолияти саволнома асосида ўрганилди:

Ховос тумани Транспорт касб-ҳунар коллежи; Гулбаҳор қишлоқ хўжалиги касб-ҳунар коллежи; Меҳнатобод қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежи; 4 Оқ олтин саноат касб-ҳунар коллежи; Оқ олтин гидромелиорация ва хизмат кўрсатиш касб-ҳунар коллежи; Фарғона қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежи; Боёвут 2 Агросаноат касб-ҳунар коллежи; Боёвут 3 енгил саноат ва агросервис касб-ҳунар коллежи; Боёвут саноат касб-ҳунар коллежи; Сайхунобод қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежи; Сайхунобод пахтакор маиший касб-ҳунар коллежи; Сайхунобод саноат касб-ҳунар коллежи.

Жиззах вилояти бўйича жами 12 та АРМлар фаолияти саволнома асосида ўрганилди: Жиззах иқтисодиёт ва хизмат кўрсатиш касб-ҳунар коллежи; Жиззах ҳуқуқшунослик коллежи; Ғаллаорол тиббиёт коллежи; Ғаллорол саноат касб-ҳунар коллежи; Ғаллаорол ижтимоий иқтисодиёт коллежи; Жиззах Педагогика институти қошидаги “Сайилжой” 1-сонли академик лицей; Жиззах Педагогика институти қошидаги “Сайилжой” 2-сонли академик лицей; Жиззах тумани касб-ҳунар иқтисодиёт коллежи; Енгил саноат касб-ҳунар коллежи; Санъат коллежи; Жиззах педагогика коллежи; Жиззах Олимпия заҳиралари коллежи.

Андижон вилоятида жами 10 та АРМлар фаолияти саволнома асосида ўрганилди: Андижон маиший касб-ҳунар коллежи; Избоскан тумани ижтимоий-иқтисодиёт касб-ҳунар коллежи; Избоскан тумани енгил саноат касб-ҳунар коллежи; Андижон тумани иқтисодиёт ва транспорт касб-ҳунар коллежи; Булоқбоши маиший хизмат касб-ҳунар коллежи; Булоқбоши иқтисодиёт ва енгил саноат касб-ҳунар коллежи; Андижон машинасозлик институти қошидаги 2-академик лицей; Марҳамат тумани қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежи; Марҳамат тумани қурилиш индустриал касб-ҳунар коллежи; Асака тумани автомобилсозлик касб-ҳунар коллежи.

Наманган вилоятида жами 13 та АРМлар фаолияти саволнома асосида ўрганилди: Наманган санъат касб-ҳунар коллежи, Норин қурилиш ва сервис касб-ҳунар коллежи, Наманган педагогика институти қошидаги академий лицейи, Ирвадон иқтисодиёт касб-ҳунар коллежи, Норин тумани педагогика касб-ҳунар коллежи, Наманган тумани "Олахамак" қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежи, Наманган педагогика институти қошидаги Дўстлик академик лицейи, Наманган Маданият касб-ҳунар коллежи, Тўрақўрғон иқтисодиёт ва сервис касб-ҳунар коллежи, Тўрақўрғон қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежи, Чуст педагогика касб-ҳунар коллежи, Чуст тиббиёт касб-ҳунар коллежи, Наманган муҳандислик педагогика институти қошидаги 2-сонли академик лицей.

Ўрганишлар якуни бўйича вилоятларда семинарлар ташкил қилинди ва Миллий кутубхона мутахассислари томонидан барча АРМлари электрон кутубхонаси фондини тўлдириш мақсадида, 50 Гб хажмдаги электрон ресурслар тақдим этилди.

Республика ахборот-кутубхона тизими фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Идоралараро кенгаш мажлисининг 9-сон баёни 4-банди Республика кўзи ожизлар марказий кутубхонасининг Республика ҳудудларидаги мавжуд ахборот-кутубхона муассасалари ва уларнинг филиаллари ҳолати, жисмоний имкониятлари чекланган фойдаланувчилар учун ахборот-кутубхона хизматини такомиллаштиришни ўрганиш бўйича Ишчи гуруҳи тузилди. Миллий кутубхона директори ўринбосари А.Ишматов жорий йилнинг март-апрель ойларида Андижон, Фарғона, Наманган, Қашқадарё вилоятлари кўзи ожизлар махсус кутубхоналари ишини саволнома асосида ўрганди, директор ўринбосари У.Тешабаева Сурхондарё вилояти кўзи ожизлар махсус кутубхоналари холатини ўрганиб чиқди. Мониторинг натижалари Республика кўзи ожизлар марказий кутубхонасига тақдим этилди.

Тошкент вилояти Қибрай тумани Молия–иқтисодиёт касб-ҳунар коллежида 5 июнь куни "Ахборот-кутубхона ҳужжатларини сақлашни таъминлаш ва уларни жамғармадан чиқариш" мавзусидаги семинарда хизмат раҳбарлари Н. Холдорова, М.Мирходжаева, бош мутахассис А. Қиличбоевлар ўз маърузалари билан иштирок этди.

Бўка туманидаги 15-сонли "Меҳрибонлик уйи" ахборот-ресурс маркази фондига кичик ёшдаги ўқувчилар учун 100 дан зиёд эртак китоблар билан амалий ёрдам кўрсатилди.

2015 йил 10 июнда Тошкент вилояти Зангиота академик лицейида Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази тасарруфидаги ахборот-ресурс марказлари ўртасида "Йилнинг энг яхши ахборот ресурс маркази" кўрик танловида кутубхона мутахассислари иштирок этди.

Миллий кутубхонанинг Низоми ва Республика методик кенгашининг баёни асосида ўрнатилган тартибда Миллий кутубхона муассислигида "InfoLib ахборот-кутубхона Хабарномаси" журналини чоп этиш учун Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги томонидан оммавий ахборот-воситаси давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисида 2015 йил 10 мартдаги №0846-сонли гувоҳнома берилди.

11. Ўзбекистон Миллий кутубхонаси қошидаги чет тилларни ривожлантириш ва оммавийлаштириш маркази "Your School" ("Сизнинг мактабингиз") фаолияти

Марказ 2014 йил 25-октябрда ташкил этилган. Уни ташкил этишдан асосий мақсад Миллий кутубхона ва республикадаги бошқа ахборот-кутубхона муассасалари негизида Ўзбекистонда чет тилларни оммавийлаштиришнинг асосий йўналишларини ривожлантиришда ташкилий ва маслаҳат кўмагини бериш, шахс, жамият, давлат манфаатлари йўлида чет тилларни ўрганиш бўйича қўшимча дастурлар ва хизматларни амалга оширишдан иборат.

Марказнинг ҳуқуқий-меъёрий базасини такомиллаштириш мақсадида 2014 йилнинг 21 ноябрида "Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси қошидаги Чет тилларини ривожлантириш ва оммавийлаштириш маркази Низоми" қабул қилинди.

Ҳисобот даврида марказда инглиз тилини ўқитилиши йўлга қўйилиб, "Your English School"(Сизнинг Инглиз тили Мактабингиз) ташкил этилди. Унда жами 800 нафардан зиёд ёшлар чет тили сабоқларини олмоқда. Шунингдек, марказ етакчилари билан келишилган холда аниқ мавзуларда дебат-муҳокамалар (28), суҳбатлар (27), "Менинг овозим" – шахс камолоти дарслари (28) ташкил этилди.

Июнь ойидан марказда:

"Абитуриент-2015"- абитуриентларга ёрдам бериш дастури,

Your German School (Сизнинг Немис тили Мактабингиз "СНМ") "YGS"

Your Mathematics School (Сизнинг Математика Мактабингиз "СММ") "YMS"

Your Korean School (Сизнинг Корейс тили Мактабингиз "SKM") "YKS"

Your Japanese School (Сизнинг Япон тили Мактабингиз "СЯМ")-"YJS"

"YES kids"- 1-синфдан 4-синфгача бўлган ёшлар учун инглиз тили дарслари

Your Physics School (Сизнинг Физика Мактабингиз "СФМ") "YPS" йўналишлари йўлга қўйилди.

Директор **А. Ходжаев**